

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2563/2018
22.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић, Данијеле Николић и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ и ВВ обоје из ... и ГГ из ..., чији је пуномоћник Горан Зечевић адвокат из ..., против туженог ДД из ..., чији је пуномоћник Страхиња Давидов адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 367/2018 од 10.04.2018. године, у седници већа одржаној дана 26.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 367/2018 од 10.04.2018. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 367/2018 од 10.04.2018. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2197/2015 од 22.11.2017. године у делу којим су одбијени захтеви тужилаца и одлучено о трошковима поступка, и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

У преосталом делу, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 367/2018 од 10.04.2018. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2197/2015 од 22.11.2017. године, делимично су усвојени тужбени захтеви тужилаца АА, ВВ и ГГ и тужени обавезан да овим тужиоцима исплати новчане износе на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде по основу увећања за рад по сменама у одређеним временским периодима, а у преосталом делу тужбени захтев ових тужилаца је одбијен, док је тужбени захтев тужиље ББ одбијен у целости; одбачена је тужба у делу којим су тужиоци тражили утврђење

ништавости одредби уговора о раду и анекса уговора о раду; обавезан тужени да надокнади тужиоцима АА, ВВ и ГГ трошкове поступка у износу од 148.480,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате; обавезана тужиља ББ да надокнади туженом трошкове поступка у износу од 88.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате; одбијен захтев тужилаца АА, ВВ и ГГ за исплату законске затезне камате на износ досуђених трошкова поступка од дана пресуђења до дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 367/2018 од 10.04.2018. године, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у пресуди Основног суда у Новом Саду П1 2197/2015 од 22.11.2017. године тако што је одбијен захтев тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 88.500,00 динара са захтеваном законском затезном каматом и одлучено да свака странка сноси своје трошкове спора; жалба туженог у преосталом делу, а жалба тужилаца у целости одбијене и наведена првостепена пресуда потврђена у преосталом делу; одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су, са позивом на члан 404. Закона о парничном поступку, благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

По оцени Врховног касационог суда, у овом случају испуњени су услови из члана 404. Закона о парничном поступку (ЗПП), тако да је ревизија тужилаца предвиђена тим чланом (посебна ревизија) дозвољена ради уједначавања судске праксе и тумачења права, и зато одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, јер су судови надлежни да у парничном поступку суде радне спорове. Неосновано се ревизијом тужилаца указује на постојање битних повреда одредаба парничног поступка предвиђених чланом 407. став 1. тачка 2. ЗПП. Поступак у овом спору није окончан неком од пресуда наведених у члану 374. став 2. тачка 6. ЗПП, да би могла постојати означена битна повреда одредаба парничног поступка. Не постоје ни битне повреде парничног поступка из тачака 8, 10 и 11. става 2. тог члана, јер нема повреде права странака да у овом поступку слободно употребљавају свој језик и писмо, о тужбеном захтеву раније није донета правноснажна пресуда нити је закључено судско поравнање, а нема ни повреде начела јавности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог и у спорном периоду од 27.02.2011. године до 31.12.2013. године обављали су послове за које

су закључили уговоре о раду. Тужиоци АА, ВВ и ГГ су радили у две, односно три смене, док је тужила АА радила само у првој смени. У означеном периоду код туженог је био у примени Колективни уговор из маја 2010. године, који се примењивао до 24.12.2012. године. Одредбама тог Колективног уговора регулисане су основна зарада и најнижи коефицијент за сваку групу типичних послова, за које је, поред основне зараде утврђен и њен варијабилни део у виду распона могућих бодова које послодавац може да одреди запосленом на основу своје оцене укупних месечних резултата рада и односа запосленог према раду. Прегледом платног система код туженог сви послови су разврстани у 11 група и за сваку групу послова предвиђена је најнижа захтевана врста и степен стручне спреме, најнижи коефицијент, почетни број бодова и варијабилни део стартне зараде. За послове које су тужиоци обављали тражена је средња стручна спрема и њихови послови су разврстани у IV групу послова са најнижим коефицијентом 1,60 и почетним бројем бодова од 430, те распонем бодова од 430 до 661. Колективним уговором код туженог превиђено је да запослени има право на увећану зараду за рад на дан празника који је нерадни дан у висини од 110% од основице, за рад ноћу и у сменама (ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде) у висини од 26% од основице, за прековремени рад у висини од 26% од основице и за минули рад од 0,5% од основице за сваку пуну годину рада. Тужени је у спорном периоду обрачунавао и исплаћивао зараду у складу са уговором о раду и својим Колективним уговором, осим увећане зараде за рад у сменама, већ је по том основу примењивао нижи проценат од 10% за увећање зараде само за часове рада у другој смени. За време важења Колективног уговора код туженог закључен је Посебни грански колективни уговор за металску индустрију Србије (у даљем тексту: Грански колективни уговор), који је у односу на туженог био на снази од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године. У периоду важења Гранског колективног уговора тужени га није примењивао, па зато зараду запосленима није обрачунавао у складу са њим. Вештачењем је утврђена разлика између зараде која је тужиоцима исплаћивана по основу њихових уговора о раду и Колективног уговора код туженог и зараде која би им припадала по одредбама Гранског колективног уговора.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбацили тужбу у делу којим је тражено утврђење ништавости појединих одредби уговора о раду и њихових анекса, јер је поднета по протеку рока из члана 195. Закона о раду. Тужбене захтеве за наплату новчаног потраживања судови су делимично усвојили - за неплаћену увећану зараду по основу рада у сменама, а одбили у преосталом делу. По налажењу судова тужени није ускладио свој Колективни уговор са Гранским колективним уговором, чија непосредна примена није могућа јер би то представљало оријентационо сврставање тужилаца у одређену групу занимања и платни коефицијент који не одговара стварном стању.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужилаца указује да је материјално право погрешно примењено када је делимично одбијен њихов тужбени захтев.

Према члану 256. став 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 24/05), општи и посебни колективни уговор примењују се непосредно и обавезују све

послодавце који су у време закључења колективног уговора чланови удружења послодаваца - учесника колективног уговора. Наведеним законом прописано је и: да министар може одлучити да се колективни уговор или поједине његове одредбе примењују и на послодавце који нису чланови удружења послодаваца - учесника колективног уговора (члан 257. став 1); да се, на захтев послодавца или удружења послодаваца, може одлучити да се колективни уговор из члана 257. тог закона у делу који се односи на зараде и накнаде зарада не примењује на поједине послодавце и удружења послодаваца (члан 258. став 1); да послодавац, односно удружење послодаваца могу да поднесу захтев за изузимање од примене колективног уговора са проширеним дејством ако због финансијско-пословних резултата нису у могућности да примене колективни уговор, с тим што су дужни да уз такав захтев доставе доказе о разлозима за изузимање од примене колективног уговора са проширеним дејством (члан 258. став 2. и 3); да одлуку о изузимању од примене колективног уговора доноси министар, по прибављеном мишљењу социјално-економског Савета (члан 259).

Имајући у виду наведене законске одредбе, Грански колективни уговор је у конкретној ситуацији морао бити непосредно примењен, без обзира што тужени није ускладио одредбе свог колективног уговора са његовим одредбама, јер запослени не може трпети штетне последице таквог пропуста свог послодавца, нити послодавац може извучити корист из чињенице да појединачни колективни уговор није усклађен са Посебним (гранским) колективним уговором који хијерархијски има јачу правну снагу.

У конкретном случају, вештак је извршио усклађивање коефицијената за исплату зараде, па се зато не може прихватити закључак нижестепених судова да би примена Гранског колективног уговора представљала оријентационо сврставање тужилаца у одређену групу занимања и платни коефицијент који не одговара правном стању. Међутим, због погрешне примене права и закључка судова да приликом обрачуна зараде тужени није био у обавези да непосредно примењује Грански колективни уговор, изостала је оцена правилности извршеног усклађивања (тужени је имао примедбе на начин разврставања тужилаца, сматрајући да треба поћи од послова које су обављали, а не од степена њиховог образовања).

Како од ове чињенице зависи висина износа који би тужени био у обавези да исплати, правилност примењеног материјалног права није могла бити испитана, због чега су нижестепене пресуде морале бити укинуте у делу којим је одбијен тужбени захтев и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, имајући изложено у виду, утврдити чињенице које су битне за правилну примену материјалног права и донети нову и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

У преосталом делу ревизија тужилаца није основана јер је тужба за утврђење ништавости појединих одредби уговора о раду поднета по протеку рока из члана 195. Закона о раду, па је зато применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић